

1. ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ ΚΑΙ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΒΗΜΑ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 18/06/2021 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 18/06/2021

Σελίδα: 41

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΤΣΑΚΩΝΑ

Να κάνουμε και το επόμενο βήμα

Στις συναντήσεις του αμερικανού προέδρου Μπάιντεν στο πλαίσιο των συνόδων των G7, του NATO και των συζητήσεων Ευρωπαϊκής Ένωσης - Ηνωμένων Πολιτειών επιβεβαιώθηκε η επιστροφή των διαταραγμένων διατλαντικών σχέσεων στην κανονικότητα, συμφωνήθηκαν και προσδιορίστηκαν οι απειλές (Ρωσία) και οι - συστημικές - προκλήσεις (Κίνα) και σε μεγάλο βαθμό τέθηκε το νέο πλαίσιο κανόνων που είναι σκόπιμο να χαρακτηρίζει τις σχέσεις μεταξύ των μελών της Δύσης. Διαφωνίες βεβαίως εξακολουθούν να υπάρχουν από συγκεκριμένες χώρες της ΕΕ σε σχέση με τον καταλληλότερο και αποτελεσματικότερο τρόπο αντιμετώπισης των συμφωνηθέντων απειλών και προκλήσεων. Ωστόσο στο διατλαντικό στρατόπεδο - με την εξαίρεση της Βρετανίας - υφίσταται ισχυρή συναίνεση ότι η αντιδυτική και αντισυμμαχική συμπεριφορά της Τουρκίας δεν μπορεί πλέον να συνεχιστεί. Ανάλογα ήταν τα μηνύματα από τον αμερικανό πρόεδρο Μπάιντεν, τον γάλλο πρόεδρο Μακρόν, ακόμα και από την αποκαρούσα σε λίγους μήνες από τη θέση της καγκελάριο Μέρκελ στις κατ' ιδίαν συναντήσεις τους με τον τούρκο πρόεδρο Ερντογάν.

Στη Σύνοδο Κορυφής της Ατλαντικής Συμμαχίας ο Ερντογάν επιχείρησε - με μεγάλη ομολογουμένως καθυστέρηση - μια αναδίπλωση με στόχο την ανασπίδωση της επανειλημμένης πληγείας εικόνας του στο εξωτερικό λόγω των δικών του κακών επιλογών. Η επαμφοτερίζουσα συμπεριφορά του, η ανάπτυξη ειδικής σχέσης με τη Ρωσία του Πούτιν, η σύγκρουση με τις ΗΠΑ κυρίως λόγω της αγοράς των S-400 αλλά και σε πολλούς ακόμα τομείς, η «στρατιωτικοποίηση» της εξωτερικής πολιτικής της χώρας του, η «στρατηγική έντασης», «εξανγκαστικής διπλωματίας» και «ακροσφαλούς πολιτικής» που επέλεξε να ακολουθήσει επί μακρόν έναντι δύο κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ελλάδας και Κύπρου) και αρκετές ακόμα επιθετικές επιλογές έναντι άλλων κρατών στο άμεσο και ευρύτερο περιβάλλον της Τουρκίας οδήγησαν στην απώλεια της διεθνούς αξιοπιστίας του και τελικά στην υποχρεωτική αναδίπλωσή του.

Συστατικό βεβαίως μέρος αυτής της αναδίπλωσης και η βελτίωση των σχέσεων της Τουρκίας με τους γείτονές της, ειδικά εκείνους που είναι σε θέση να της αυξάνουν την πίεση ως αξιόπιστα μέλη του διατλαντικού μετώπου. Ωστόσο η υποχρεωτική

αναδίπλωση του Ερντογάν έχει προσωρινά χαρακτηριστικά. Παρομοίως και η - προφανώς θετική - συμφωνηθείσα στο περιθώριο της συνόδου του NATO μεταξύ του έλληνα πρωθυπουργού και του τούρκο προέδρου περίοδος «ήμερων νερών» και ομαλότητας - συνεπικουρούμενης από τις 25 συμφωνίες τουριστικής, οικονομικής και εμπορικής συνεργασίας καθώς και τις συζητήσεις στρατιωτικών Μέτρων Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης - μπορεί εύκολα να περιοριστεί στον μικρό χρονικό ορίζοντα του καλοκαιριού.

Είναι ιδιαίτερος θετικό ότι το μέτωπο ελέγχου της αντιδυτικής και αντισυμμαχικής συμπεριφοράς της Τουρκίας δείχνει ειδικά μετά τη Σύνοδο Κορυφής του NATO να ομογενοποιείται όλο και περισσότερο. Οι ΗΠΑ θα συνεχίσουν να πιέζουν τον Ερντογάν προκειμένου να επιτύχουν τους στόχους τους σε διάφορα ζητήματα όπου υφίστανται διαφωνίες και συγκρούσεις, κατά κύριο λόγο σε σχέση με την απόσυρση των S400. Δεν έχουν όμως σαφή απάντηση όσον αφορά την αναλογία «πίεσης-προσέγγισης» που πρέπει να ακολουθήσουν απέναντι στην Τουρκία.

Ο άλλος πόλος πίεσης προς τον Ερντογάν είναι βεβαίως η ΕΕ και η δυνατότητα ελέγχου της συμπεριφοράς της Τουρκίας μέσω των αποφάσεων που καλείται να λάβει στην επικείμενη Σύνοδο Κορυφής στις 25 Ιουνίου. Οι αποφάσεις αυτές θα αφορούν το «ξεκλείδωμα» ή μη της λεγόμενης «θετικής ατζέντας» της ΕΕ για την Τουρκία. Με ενισχυμένη διεθνή νομιμοποίηση, αξιοπιστία και αυτοπεποίθηση η Ελλάδα πρέπει και μπορεί να διαδραματίσει καταλυτικό ρόλο στη συνδιαμόρφωση του περιεχομένου της νέας ευρωτουρκικής σχέσης. Τι θα ήταν συμφερότερο για την Ελλάδα αλλά και την ΕΕ; Η επίτευξη ενός συνδυασμού ανάσχεσης/εξισορρόπησης των τουρκικών στοχεύσεων στην Ανατολική Μεσόγειο και εμπλοκής/δέσμευσης της Τουρκίας με την ΕΕ μέσω μιας διαδικασίας πειθαναγκασμού της. Στην κατεύθυνση αυτή η Ελλάδα πρέπει να φροντίσει να συνδεθεί η ενδεχόμενη αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης ΕΕ - Τουρκίας με συγκεκριμένες «ελληνικού» και ταυτόχρονα «ευρωπαϊκού» χαρακτήρα προϋποθέσεις, όπως η εγκατάλειψη από την πλευρά της Τουρκίας του casus belli καθώς και η αποδοχή του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης.

Ο Παναγιώτης Τσάκωνας είναι καθηγητής Διεθνών Σχέσεων στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και επικεφαλής του Προγράμματος Ασφάλειας στο ΕΥΑΜΕΤ.